

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 h.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hó 10-án és
Gnnp utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 192. szám. Nagyvárad. Szerda 1915 augusztus 25.

Kovel elfoglaltuk.

Ismét a magyar és osztrák seregek egy hatalmas sikerét jelenti a táviró: Kovel, a nagyfontosságú orosz vasuti gőcpontot, csapataink elfoglalták.

Oroszországnak aránylag gyér vasuti hálózata mellett egy vasuti gőcpont elfoglalása messze vidékekre kihat, mert óriási területek vasuti vonalai fölött adja kezünkbe a hatalmat. Egy-egy orosz vasuti csomópont megszállása az orosz vasuti forgalom ereit messze vidékre leköti, a vasuti forgalmat az oroszok részéről több magyar vármegyével felérő területeken megbénítja s az ellenséges csapatmozdulatokat rendkívüli mértékben hátráltatja. Kovel pedig egyike a legfontosabb orosz vasuti gőcpontoknak.

Metszőpontja a breszt litovszk-rovnoi és a lublin-kievi fővonalaknak s így kulcsa az Ukrajna, valamint a Fekete-tenger felé és onnan irányuló vasuti forgalomnak. Kovel elfoglalása azonfelül lehetetlenné tette a közvetlen vasuti kapcsolatot egyrészt a folytonos visszavonulásban lévő orosz főszereg, másrészt a Luck-Rovno-Dubno várháromszög és a Kelet-Galiciába, valamint Besszarábiába vonult orosz balszárny közt. Az orosz haderőknek ezt a csoportját most a magyar és osztrák hadsereg félkör alakban karolja át és szorítja neki a Polyeszje moesarainak.

Az orosz hadsereg közelgő letörésében Kovel megszállása egyike a taktikailag legjelentősebb eseményeknek.

Kovel elfoglalása.

Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

A Breszt-Litovszktól északnyugatra ellentálló ellenséget tegnap Wierkovi cze és Sriaznó környékén visszavertük és visszavonulásra kényszerítettük. József Ferdinánd főherceg hadserege a legutóbbi harcokban 4 tisztet és 1300 főnyi legénységet fogott el. Lodavatól északra keletre szövetségeseink az ellenséget újból visszaszorították és tért nyertek. A Puchallo tábornagyról hadseregéhez tartozó, osztrák-magyar és német lovasság az ellenség üldözése közben bevonult Kovelbe és folytatja előny omulását észak felé. Kelet-Galiciában csend uralkodik.

Olasz hadszíntér.

Budapest, augusztus 24. (Hivatalos.)

A tengeremléki harc vonal déli szárnyán nehéz tüzérségünk a Sdoba torkolatánál tegnap ellenséges tüzérséget elhallgattatott, továbbá Golalettónál egy olasz parti üteget romhalmazzá változtatott át. Az ellenséges gyalogság, amely magát hadállásunkkal szemben a Monfalconétól keletre fekvő magaslatokon fészkelte be, ütegeink tüzének hatása alatt menekülve hagyta el a lövészárkait.

Csapataink Polazzótól keletre két gyöngébb előretörést, San-Martinónál három közvetlenül arcvonalunkig előrevitt támadást vertek véresen vissza. Hasonlóképpen megüvölt este az erősebb ellenséges haderőknek a tolmecini hídfő elleni előretörése. A Plitsch és Raill megerősített szakaszon az ellenséges gyalogság helyenkint közelebb nyomult erőd-vonalainkhoz. A lavaronei fensíkon lévő védműveink tegnap újra élénk tüzérségi tűz alatt állottak.

A stilti hágón levő hadállásainkat az ellenséges tüzérség tegnap újra tüzérségi tűz alá fogta. Hőter. (Min. eln. sajtóosztály.)

Brest-Litovsk ostroma.

Budapest, augusztus 24. Német repülő Brest Litovskra bombákat vetettek. Mackensen hadserege a Bug mellett kemény harcok közepette nyomul előre. Fontos eredmény, hogy az oroszok megkísérelték a Bugon való átkelést megakadályozni, de olyan súlyos veszteségeket szenvedtek, hogy kénytelenek voltak e vonalat feladni.

Wladimir-Wolinski től északra az oroszok szintén visszavonultak.

Ostromállapot Moszkvában.

Stockholm, aug. 24. Moszkvában ismét nagy zavargások voltak, a melyek különösen Varsó elvesztése után veszedelmesen elfajultak.

A moszkvai lapok rövid közleményeket tartalmaznak a zavargásokról s elítélik a hatóságokat tehetetlenségükért. Augusztus 10 ike után mindennaposak voltak a forradalmi tüntetések.

Két millió aranyrubel hadizsákmány.

Berlin, aug. 24. Novogeorgievskben a temérdek hadizsákmány között két millió aranyrubel is van.

A Finn-tengeröbölben a németek elsüllyesztettek egy orosz hadihajót.

Berlin, augusztus 24. A Wolff-ügynökség jelenti: E hó 16 án egy német tenger-alattjáró naszád a Finn-tengeröböl torkolatánál torpedólovásokkal elsüllyesztett egy orosz segédhajót.

Zeebrügge előtt 22 ról 23-ra virradó éjjel két ellenséges torpedózúzó megtámadott és vitéz ellenállás után elsüllyesztett egy német előrsi naszadot. A legénység egy részét megmentették.

Bechcke,
a tengerészeti vezérkar
főnökének helyettese.

Az angolok veresége Anafortánál.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, augusztus 24. A főhadiszállás jelenti: Augusztus 22 én az ellenség újból megtámadta Anafortánál lévő állásainkat. Az ellenséget azonban ellentámadásainkkal teljesen megvertük és súlyos veszteséget okoztunk neki. Az e hó 21-iki harcban az ellenség óriási veszteségeket szenvedett. Lovászárkaink egyetlen helyén több mint 500 halottat számláltunk, egy tisztet és nagyobb számú katonát elfogtunk.

Ari Burnu és Sed-il Bahr szakaszaiban semmi jelentős.

Az Irak arcvonalon csapataink és a ben-szüllött harcosok egy angol csapatot az Eufrát mellett levő Akikinél megtámadtak, az ellen-ségnek nagy veszteséget okoztak és tőle több mint 200 puskát zsákmányoltak.

A többi arcvonalon semmi jelentős esemé-ny nem történt.

Az augusztus 10-iki angol kommuniké azt állítja, hogy az angolok kétszáz mé-terre előnyomultak Krythia felé és a Sari-bajeren lévő Djonkbajert elfoglalták, hat-százötven foglyot ejtettek és kilencven gép-

fegyvert zsákmányoltak. Az ugyanerről a napról szóló francia kommuniké azt állítja, hogy az ausztrálieiak 300 törököt fogtak el és 9 gépfegyvert zsákmányoltak. Az angol és a francia jelentés teljesen valótlan.

Az ellenség sem Krythia irányában előrehaladást nem ért el, sem Djonkbajert nem foglalta el és egyetlen gépfegyvert sem zsákmányolt. Az ellenségnek augusztus 6-ika óta megkísérelt támadásai az ellenség igen súlyos veszteségeivel meghiúsultak. Való-színű, hogy az ellenség néhány sebesültet elfogott, de ezeknek a száma messze mö-götte van a hatszázötvennek.

A németek a helyzet urai.

Budapest, augusztus 24. (Saját tudósítónktól.) A Morningpost katonai munkatársa szerint Novogeorgievszk elfoglalásával a németek befejezték a Visztulavonal, Ossowiecz elestével pedig a Narev — Szbr meghódítását. Kétségtelen, hogy a németek a helyzet urai.

Költözik az orosz udvar.

Budapest, aug. 24. (Saját tud.) A Timesnek jelentik Péter-várról, hogy tekintettel a légi támadások lehetőségére, való-színű, hogy az udvar és a kormány Pétervárról máshova költöznek.

Enos lángokban áll.

Rotterdam, augusztus 24. Szófiából je-lentik, hogy ott úgy hírlik, hogy Enos vá-ros lángokban áll. Az ántánt a várost a Dardanella-akciók közben többször meg-támadta.

A Venizelosz-kormány eskütétele.

Athén, augusztus 24. (A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Venizelosz kormány le-tette az esküt. Óriási embertömeg tüntetett Venizelosz mellett.

Az entente pénzzel fogadja Venizeloszt.

Berlin, augusztus 24. A párisi lapok-nak jelentik Szalonikiből: Anglia és Fran-ciaország nagyobb kölcsönt ígért Görög-szágnak. Az entente a Venizelosz-kormányt a legbarátságosabban fogja fogadni.

Tisza és Stuerghk tanácskoztak.

Budapest, aug. 24. (Saját tud.) Bécsből jelentik, hogy gróf Tisza István Stuerghk miniszterelnökkel tegnap tanácskozott s még az nap este hazautazott.

A pápa béketervei.

Berlin, aug. 24. A Politiken egy mun-katársa Kopenhágában fölkereste Euch Já-nos püspököt, Dánia apostoli vikáriusát és beszélt vele a pápa béketerveiről. Azt mondta a püspök, hogy eddig sem a szentatyától, sem a propaganda vezetőségétől nem kapott utasítást. Csupán annyit tud, hogy a pápa mindent elkövet béke érdekében. Kell, hogy fáradozásait siker koronázza, mert a hadrakelt seregekben millió és millió a katolikus. Az az egy bizonyos, hogy Len-gyelország nagy problémáját a pápa nélkül nem lehet megoldani, hiszen a lengyelek közül 30 millió katolikus.

A pápa visszanyeri világi hatalmát?

Rotterdam, augusztus 24. A Tyd berlini munkatársa szerint a jelen-legi háboru egyik következménye az lesz, hogy a pápa visszanyeri világi hatalmát.

Gilbert francia aviatikus szökése.

Budapest, augusztus 24. (Saját tud.) Párisból jelentik, hogy a leszállás folytán Svájcban internált Gilbert francia aviatikus megszökött és Párisba érkezett.

A Széchényi grófok segítő-vonata.

Gróf Széchényi püspök újabb adománya a Vörös-Keresztnek.

A magyar főurak multjukhoz méltó mó-don veszik ki részüket a mai világháboru szülte áldozatkészségükből. A naponkint olvasható adományok, jótétemények között is az első helyen áll, az a bőkezűségről, áldozatkészségről tanuskodó magas alapít-vány, amelyet legujabban tett a Széchényi grófi nemzetség.

Az alapítványt a király Ő Felsége 85 ik születésnapjának emlékére tette a Széchényi grófi család. Az alapítvány a Magyar Vö-rös-Kereszt Egyesületnél van letéve a had-vezetőség céljaira. A grófi család alapít-ványa minden tekintetben hűen dokumen-tálja az alapítványtevők feakölt nemes gon-dolkozását. A család ugyanis egy segítővo-natot alapított, mely a „Széchényi gróf

nemzetség alapítványa“ elnevezés alatt sze-repel.

A segítővonat a napokban fog hivatá-sának, a sebesült katonák szállításának cél-jára átadni. A vonat létesítésében gróf Széchényi Miklós megyéspüspöknek is je-lentékeny részt vett. A vonat diszes tábori oltárát is ő adományozta.

Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a főpásztor áldozatkészségében még tovább ment. Mint értesülünk Széchényi Miklós gróf megyéspüspök a Vörös-Kereszt I. o. tiszteletjelvényének részére történt adomá-nyozása alkalmával az Országos magyar Vörös Kereszt Egyesület részére újabban 10.000 koronát adományozott.

Folyik a vizsgálat a villamosmünel.

Megindult a bünygyi eljárás is

Mint már említettük, a városi villamosmü főkönyvelője: Kúdy Kálmán feljelentést tett a polgármesternél s feljelentésében nem-csak szabálytalanságokkal, hanem egyenesen visszaélésekkel, hűtlen kezeléssel vádolja Belányi Imre igazgatót.

A tanács utasítására Lukács Ödön vá-rosi főjegyző napok óta folytatja a villamos-telepen a vizsgálatot.

Elsősorban a feljelentő Kúdy Kálmán főkönyvelőt hallgatta ki az általa felhozott vádakra nézve. Két napig tartott a kihall-gatása. Azután sorra kerültek a villamosmü összes alkalmazottai. Hosszabb ideig tartott Szücs főgépész kihallgatása is.

Hir szerint a vizsgálat hosszabb időre nyulik vissza, mert évekkal ezelőt is voltak pénztári differenciák a villamosmünel, Be-lányitól függetlenül s most arra is világot kell vetni, hogy károsodott-e akkor a város s hogy végződött a dolog.

Lukács Ödön nagy körültekintéssel foly-tatja a vizsgálatot, hogy a villamosmü egész kezelésére világot vessen.

A személyzet kihallgatása után kerül sor Belányi igazgatóra. Az ő előadásától függ az egész ügy további folyamánya.

Kihallgatják Reichel Henrik mérnököt is, akit a vizsgálat érdekében szintén szük-ségesnek tartanak a vizsgálatba bevonni.

Lukács Ödön főjegyző ezenkívül ki-nyitatta a felfüggesztett igazgató irodáját és íróasztalát s az ott talált iratokat, feljeg-yzéseket szintén a vizsgálati iratokhoz esa-tolta.

Belányi igazgató tiltakozott magánle-veleinek lefoglalása ellen, de eredményte-lenül.

Baróthy Pál kir. ügyész, amint a la-pokból értesült a főkönyvelő feljelentéséről és a vizsgálat elrendeléséről, a kir. ügyész-ség képviselőjében szintén elrendelte a bü-nygyi vizsgálatot s az előzetes nyomozás megejtésére utasította a rendőrséget.

A rendőrség tegnap már kihallgata He-gedüs Nándort a Szabadság és Antal Sándort a Nagyváradi Napló szerkesztőjét arra nézve, hogy általuk Belányi Imre igazgató-val folytatott beszélgetésről közölt dolgo-kat közvetlenül Belányitól hallották-e?

A vádak közül a legfontosabb az a két kérdés, hogy igaz-e, miszerint 140 waggon almamezői be nem szállított szenet is ki-fizettetett Belányi a villamosmü pénztárából s hogy a villamosmü részére rendelt vasuti sineket az almamezői szénbánya részére szállította Belányi.

A városi tanács, mint már irtuk, uta-sította dr Dóri István v. alügyészt, hogy a vizsgálat folyamán esetleg bünygyi feljelen-tést tegyen Belányi ellen.

Tegnap Lukács Ödön főjegyző felhi-vására dr Dóri alügyész beadványt intézett a kir. ügyészséghez, amelyben csatlakozik a város nevében is a bünygyi vizsgálat meg-indításához.

Most tehát a tanács által elrendelt vizs-gálattal párhuzamosan a bünygyi vizsgálat is folyik Belányi Imre ellen.

Hogy ez a vizsgálat másra is ki lesz-e terjesztve, azt a vizsgálat folyamán felme-rülő terhelő adatokból állapítják meg.

Hogycsépelnék az orosz foglyok

Látogatás Schwarcz Arthur bedői gazdaságában.

— Saját tudósítónktól. —

Utban az aratókhoz.

Hajnali három óra. A vasuti állomás perronján már népes élet uralkodik. Várják a pesti gyorsvonat érkezését; mások a debreceni vicinális indulását. Az idő borongós, hideg s önkéntelenül is összerántjuk felleg hajtónkat magunkon, amint fel alá sétálunk az utasok között. Egy csoportban vadászok diskurálnak, vitatva a várható eredményt és szidják az időt, amely ime megint felhőszakadást zudított nyakuk közé és tönkre teheti egész napi mulatságukat.

Csakugyan alapos kis zápor kerekedett s alig várjuk, hogy vasuti kocsiinkba bemekülhessünk.

Végre sikerült. A vonat megindul és mi szinte kárörvendve gondolunk azokra, akik még mindig a gyorsvonatra várnak.

A hajnali borús felhomány minden világosságunk. A kalauz azt mondja, nem érdemes lámpát gyújtani, úgy is világosság lesz mindjárt. S csakugyan lassan derülni kezd, a távolban bíboros fény dereng. Kél a nap!

A koci egyik sarkából egy álmos ur mérgesen pislant fel egy Tizián hajú, bakfis leányra, amint pajzán kacagásával felveri a vonat éjszakai csendjét.

Vajjon mit gondolhatott?

Azt hiszem megharagudott, mert láttam, szinte megkönnyebbült és hálás szemekkel nézett rám, amint Nagykerekinél kiléptem a vasuti koci ajtaján.

Most már nyugodtan alhat tovább...

A korai szél pirosra fujja az arcot, amint megindulok Nagykereki felé. Korán van, az út Bedőig négy kilométer s így kényelmesen haladhatok.

Mindenütt élet! A mezőkön hatalmas boglyákba rakva a buza, mellettük cséplőgép füstölög; folyik a munka. Asszonyok, öregek, gyermekek szorgoskodnak körötte, s a faluban csak egy pár liba pásztor gyermek található.

Megszólított egy öreg néni az úton.

— Miért dolgoznak ma néni, hiszen ma ünnep van?

— Tudjuk mi azt istáalom tekintetes ur, de sok a munka, kevés az ember. A férfiak oda vannak mind a háborúba, így osztán akkor dolgozunk, amikor csak lehet, amikor szép idő van.

Az idén a sok esőtől majdnem mindenütt kiesirázott a buza, nem lehetett csépelni s ha most nem használnák fel a szép napot, nem tudom, nem szorulnánk e mi városiak az aratás dacára újból kukorica kenyérre.

Itt vannak az oroszok.

A távolban házak fehérlenek az aranyos napfényben. Az lesz Bedő. Attól balra van a Schwarcz-féle gazdaság, hová utam vezet.

Utitársam is akadt. Egy kis gimnázista gyerek, Mauser flóberttel kezében, vadászatra jött ki a papájával s most a kabátokért ment, miket a multkor a tanyán hagytak.

Alig tértünk le a tanyai ösvényre, mikor az én kis utitársam egy boglya felé mutatva felkiált:

— Ni, itt vannak az oroszok!

Csakugyan, a boglya tetején már látok is három tányérsapkás oroszot, amint feltűrt ingujjban, kiizzadva hányják a cséplőgép etetőjébe a kalászt. Oda megyek a cséplőgéphez, ahol még vagy huszan foglalatoskodtak a csépléssel.

Asztalos Pál intéző felügyelete alatt folyt a munka s nagyot néztek a hatalmas száll, kékszemű, szőke oroszok, hogy mit is firkálhatok én noteszembe?

Talán azt, hogy kikapott már közülük dohányt, mert épen akkor volt a dohány kiosztás. Ugyanis minden orosz kap minden második nap egy pakk nyelcas dohányt, a hozzávaló cigaretta papírral és gyufával.

Asztalos intéző lekötélező módon állott rendelkezésünkre és igen sok érdekes dolgot beszélt el az itt levő orosz foglyok életéről.

— Julius 12 én kaptuk őket, — ugymond. — Van köztük öt besszarábiai román és így ezek segélyével oláhuul érintkezünk velük. Harminc foglyot kaptunk. Van köztük gyári elcmunkás, órák, boltos, kefekötő, asztalos, suszter, nagyrészüket azonban gyári munkás. És mint ilyeneknek, roppant sok hasznukat vesszük. Az asztalosok számára külön műhelyt is rendeztem be. Mindjárt meg is nézhetjük.

Csakugyan, egy valószínűs, minden szerzőmme ellátott asztalos műhelybe mentünk. A muszka épen gyalult, szekrényt készít az uradalom számára. S hogy nem közönséges munkás, azt egy művészi kivitelű kis íróasztala bizonyítja, mely Asztalos intéző ezobáját díszíti. A fényezés ugyan még hiányzik róla, de így is remeke az asztalos munkának.

Fogoly tanyán.

Egy fehérre meszelt, két szobába osztott házban van az oroszok lakása. Az első pillanatra meglep a nagy tisztaság, amely arról alkotott véleményeinkkel szemben egy kissé váratlan is volt.

A földtől két lábnyi magas deszka építményen, sorjában egymás mellett hevernek a pokróccal letakart szalmazsákok.

A falon egy pár cári köpenyeg, kenyeres zsák, az általuk fogságukban készített apró faragványok és szalmakalapok, szent képek függenek.

Az itt levő oroszok, mint általában valamennyi, nagyon vallásosak. Evés előtt és evés után mindig imádkoznak és minden vasárnap a templomba mennek. *Mindegyik nyakában ott függ a kereszt.*

A foglyok és a háború.

A harcéri eseményektől foglyaink teljesen tájékozódva vannak.

Varsó elesését magam adtam tudtára nekik, de egyáltalán nem ütődtek meg rajta. Sőt azt mondták, hogy az volna jó, ha Szentpétervár is elesne, legalább béke lenne.

Ha postást látnak, bár nem igen kapnak hazuról levelet, mindjárt azt kérdik; mikor lesz béke?

Ferenc József, Vilmos császár, Nikolajevics nagyherceg.

Legérdekesebb volt azonban nyilatkozatuk királyunkról, Vilmos császárról és Nikolajevics nagyhercegről.

Ők Ferenc Józsefet szeretik, de Vilmos császár az „nagyon mérges ember“ félinek tőle!

Nikolajevics nagyherceg „nyavalyás, rosz ember, érte van a háború, neki kellene idejönni zsákokat hordozni!“

Gujana Tógyer sir.

Gujana Tógyer munkavezető volt Moszkvában. Jó módu ember, otthon felesége két nagy leánya.

— Nekem is nagy lányom van s a

mult napokban künt beszélgetett feleségemmel a konyha előtt.

Egyszer csak egy fogoly orosz jelenik meg előttük, kezében egy darab földet hoz, rántat, beszélni kezd sokáig, sokáig, megcsókolja, leborul a földre és zokogni kezd.

Nehezen tudtuk meg, hogy mit akar.

Hogy neki is van otthon felesége leánya, hogy neki is van hazája, van rög, ami odafüzi őt, az orosz földhöz.

Olyan ember ő is, mint mi. Minden balsors, minden kancsuka dacára, visszavágyik arra a földre, ahol született, ahol felnőtt, s ahol boldognak érzi magát, Nagy-orszországba.

Alexander.

Az nap, mikor a foglyok a tanyára érkeztek, tűz volt a faluban. Egy ház gyulladt ki. Félre verték a harangot, s minden ember rohant a tűzhöz.

Az oroszok is összenéznek, egy óriás ember, Gyulave Alexander elkiáltja magát: „voda!“ Vízet!

S a másik percben mind a harminc ember beszaladt a faluba.

Egy pillanat alatt a tűzhöz értek, felmászta az égő háztetőre s Alexander vezetése alatt szétbontották, lehajgálták az egész tetőt. Főképp nekik volt köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt.

A jegyző, Fekete György, jegyzőkönyvet is vett fel róla, azóta talán már az alispánál is van.

Hogycsépelnék a foglyok.

A foglyok bár valamennyien elég nagy ötküek, amint az alábbi étlapból megállapítható, jól élnek.

Minden nap kapnak egy és egynegyed kiló kenyert, minden második nap húst, vagy főzeléket és mindennap tésztát.

Este minden ember 8 deka szalonát kap és egy liter fekete kávé. E mellett dohánynyal is ellátjuk őket.

Szóval panaszra egyáltalán nem lehet és nincs is okuk.

Ebédelnék a muszák.

A falusi templomban deket kongat a kis harag.

Pavuzsán Máté orosz fűtő, meghozza a cséplőgép szelepjén, Nagyot fűtten a masina, a kerekek lassulni kezdenek, a munka megáll.

Rimaszombatba való Görbe Miklós, 5 ik közös gyalogezredbeli baka, sebes léptekkel közeleg. Szépen sorjába állítja őket, elindulnak a csajkákért, onnan kettős rendekben a konyhához.

Hatalmas lábcsókban fő a krumpli főzelék s a galuska.

Bolondos muszka „Mikula“ már ott settenkedik a fazekak körül s a gazdasszony bizony nem egyszer nagyot ver pákosztás kezére.

Egyenkint tölti meg a csajkát s az én tiszteletemre még pálinkát is oszt ki Görbe Miklós közöttük. Látható örömmel kortyolják le a hazai „nemes“ italt s azt hiszem egy hordó sem lenne sok nekik.

Az orosz jó munkás.

— Ami munkájukat, viselkedésüket illeti, mondhatom, megvagyunk velük elégedve. Jól dolgoznak, mondhatni szorgalmasak s ami a fő, a legnagyobb egyetértésben élnek egymással.

A kosztal is meg vannak elégedve, ez pedig náluk nagy szó. Így azt hiszem nálunk, — bár gondosan vigyázunk rájuk, — nem kell tartani a szökéstől.

Természetesen itt csak addig lesznek, amíg dolog van. Őzre már vissza mennek Alsó Ausztriába, Martrénba, ahonnan kaptuk őket.

Dél elmúlt, a kis barátom is megkapta a kabátokat, mehetünk be a faluba. Elbucszom a szives intézőtől s megindulunk. Az én kis barátom célba vesz üres Mauzerével egy orosz.

Ez fejét rosszalólag rázva megfenyegeti. Mintha csak azt mondaná:

— Elég volt már ebből oda fent!

(b.)

Fát és lisztet kérnek a vármegyei tisztviselők

A tisztviselők kérelme a törvényhatósághoz.

A mai türhetetlen drágaság, mely tulajdonképpen nem más, mint a közvetítő kereskedelem kapzsiságának következménye, azokat sújtja legjobban, akik az évtizedekkel ezelőtt megállapított fix-fizetésből kénytelenek megélni. Ma mindenki, aki csak teheti, emeli a munkája díját, ellenben a tisztviselő ezeket a felemelt díjakat is a régi fix-fizetésből kénytelen megfizetni. Hiszen egyebet ne említsünk, csak a susztereket. Melyik tisztviselő tud ma egy-két napi fizetéséből egy pár cipőt megtalpalatni és új sarokkal elláttatni? De így van ez minden téren. A tisztviselő sehonnán sem kap támogatást, attól elvárják, hogy jó hazafiasságból huzza össze magát és ha még így sem telik, akkor — akkor nincs mit tenni, mint koplalni. Talán még ezt is megtennék a tisztviselők, ha nem nyulna olyan hosszúra a világháború. Ma már azonban nem tudnak magukon segíteni a tisztviselők. Kénytelenek alkalmazóikhoz folyamodni, hogy ők nyújtsanak támogatást a mai nehéz időkben.

Az állami tisztviselők drágasági pótlék iránti mozgalmát már ismertettük. A megyei tisztviselőkről azonban még eddig nem volt szó. Azok a tisztviselők, akik a háború következtében legjobban voltak igénybe véve, eddig hallgattak. Tegnap egy szerény és föltétlenül méltánylandó kérelmet láttunk a vármegyéhez érkezett beadványok között. A megyei tisztviselők kérnek ebben a beadványban. Nem segílyt, nem pótlékot kérnek, hanem csak természetbeni támogatást, amit régi megszokott tisztviselői módszerrel részletekben vissza is fizetnek.

A megyei tisztviselők arra kérik az alispánt, hogy valamelyik vármegyei alaptól vegyen fel kölcsönt és azon a pénzen vásároljon gabonát. A megvásárolt gabonát pedig adja ki nekik a szükségletüknek megfelelő arányban.

Ezt a kérelmet annál is inkább jogosan terjesztik elő a megyei tisztviselők, mert maga a kormány utasította a közönséget, hogy a gabona szükségletét mindenki vásárolja meg előre. Miből vásároljon azonban a tisztviselő, akinek csak a havi kiadásokra telik úgy — ahogy?

A másik kérésük a megyei tisztviselőknek az, hogy a vármegye fát vásároljon részükre és azt is szállítsa be. Ma még valahogy lehet kapni fát. Az előjelek azonban azt bizonyítják, hogy a fakereskedők kapzsisága folytán a télen 20 korona lesz egy méter fa. Mit csináljon majd különösen egy kis tisztviselő, akinek havi fizetése 120 korona és legalább 3 méter fára lesz szüksége havonta? Nem is szólunk a 70 koronás alkalmazottakról.

A tisztviselőknek a fára vonatkozó kérelme nem új dolog. A posta igazgatóság már bevezette ezt a segítséget. Igaz ugyan, hogy a postánál valahol meglepő hiba történt, mert a posta igazgatóság egy határozatában kimondta, hogy a kisebb alkalmazottainak nem vállalja el a fával való ellátását. Pedig talán mégis kisebb javadalmazásu tisztviselők jobban rá vannak utalva a támogatásra, mint a nagyobbak. A vármegyénél értesülésünk szerint nem tesznek ilyen méltánytalan kivételt a tisztviselőkkel.

A vármegyei tisztviselők nem ajándékképpen kérik a vármegye támogatását, hanem kötelezőleg kijelentik, hogy a vármegye által nyújtandó támogatást egyenlő havi részletekben vissza fogják fizetni.

A tisztviselők kérelme minden valószínűség szerint teljesítve is lesz.

Visszavert francia támadások.

Berlin, augusztus 24. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Az angol flotta Zee-Brügge előtt tegnap tett látogatása alkalmával parti erődítményeinkre mintegy 60-70 lövést tett. A lövés okozta veszteségünk 1 halott és 6 sebesült volt, ezenkívül a célon túl lőtt lövedékek még három belga lakost is megsebesítettek. Anyagi kár nincs. A Vogézekben Münsztertől északra napközben szünetelt a harc.

Este a franciák újból megtámadták állásainkat. A Barenkopfon és attól északra a támadásokat visszavertük. Állásainkba behatolt gyenge ellenséges osztagokat kiverünk és néhány alpesi vadászt elfogtunk. A tegnap jelentett harcok alkalmával a Barenkopfon egy árok rész az ellenség kezén maradt.

Loónál, Dixmuidentől délnyugatra, tegnapelőtt egyik harci repülőnk lelőtt egy francia kétfedelű repülőgépet.

Újabb orosz vereség Klescelénél

Keleti hadszintér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

A Djementől északra nincs változás. A hadsereg arcvonalának többi részén előrehaladtunk.

A Kovnától keletre és délre lefolyt harcokban csapataink 9 tisztet és 2600 főnyi legénységet elfogtak és 8 géppuskát zsákmányoltak.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege.

Klescelétől északra keletre emelkedő magaslatokon és e helységektől délre elterülő erdős vidéken csapataink az ellenséget tegnap újból megverték. Az üldöző csapatok a Bielowiezka erdőhöz közelednek. — Az ellenség vesztesége foglyokban több mint 4500 ember, továbbá 9 géppuska.

Mackensen tábornagy hadserege.

Az ellenség a Pulván és Pulva torkolatától keletre a Bugon át előre haladó német és osztrák-magyar csapatok támadása elől

kiürítette állásait. — Az üldözés folyamatban van.

Brest-Litowsk délnyugati arcvonalán rohammal elfoglaltuk a skopytowi magaslatokat. A Wlodawától északra levő mocsárvidéken előre nyomuló csapataink üldözik a tegnap megvert ellenséget. (Miniszter eln. sajtóosztálya.)

Bihari Endre elesett.

Szomoru hírt hozott a posta tegnap Bihari Ákos ismert színművésznünknek. Öcsétől, Endrétől jött vissza a hozzá írt levél, rajta e két sorral:

„Szegény Endre elesett.

Papp Jenő zászlós.”

Papp Jenő, lapunk volt kiváló munkatársa, volt az ki így tudatta a szomoru hírt Bihari Endre családjával. Nemsokára megjött az ezred egyik hadnagyának is az értesítése, mely megerősítette Bihari Endre hadnagy hősi halálát. Az Isonzó menti olasz harctéren, immár a haradik ellenséggel szemben küzdött és kis csapatával négy napig tartott egy fontos magaslatot, melyet az olaszok kétségbeesett rohamokkal próbáltak elfoglalni. Egy ilyen roham alkalmával megsebesült s amikor tisztiszolgája a kötőhelyre vitte, érte mindkettőjüket a halálos gránát.

„Tolmeiban temették el drága bajtársunkat — írja a hős hadnagy barátja, — sírját fejfával jelöltük meg és könnyes szemmel bucsuztunk Bihari Endrétől, aki a kötelességtudó, bátor magyar tiszt mintaképe és a legénység bálványa volt.”

Bihari Endre kiváló képzettségű matematikus és mint ilyen a budapesti mintagimnázium tanára is volt. A mozgósításkor mint hadnagy vonult a szerb harctérre, hol súlyosan meg is sebesült. Felgyógyulása után előbb az orosz, végül az olasz harctérre került, ahol most dicső küzdelemben hősi halált halt.

Belga miniszter a cárról.

Vandervelde nyilatkozata.

Genf, augusztus 24. A belga szocialisták vezére, Vandervelde miniszter ezt írja a Humanité legutóbbi számában:

— A Vorwärts tanácsokat osztogat nekem és a számba adja a következő szavakat: Oroszországnak szabadító ereje van. Én nem mondtam ilyesmit st. denisi beszédben: nem az orosz kormányról beszéltem, nem is Oroszországról, hanem az orosz népről. Mi jól tudjuk, hogy a háború első hónapjaiban Oroszország vezető férfiai semmit sem tanultak és semmit sem felejtettek: azok a finnek, lengyelek, zsidók és az első дума ama tagjai, akik visszatértek a külföldi száműzetésből és az ország rendelkezésére bocsátották magukat, bizonyíthatják ezt, mert hiszen hazafiságukért Szibériába küldték őket. Az orosz népet azonban szeretjük és csodáljuk és hősiességért üdvözljük. Az is bizonyos, hogy a cár környezetében nem minden reakcionárius német származású junker, azonban nem lehet eltagadni, hogy a balti tartományban lévő junkerek a legrosszabb fajtájú reakcionáriusok. Azt is mondtam, hogy egy moszkvai vagy pétervári munkásnak a kisujjában több forradalmi erő van, mint a német szocialista pártvezetőség egészében. Az orosz nép, kevés kivétellel, szívesen ment a háborúba, mert ez a há-

boru nem a dinasztiaé, hanem a nemzeté, amelytől a nép a szabadságát várja. Elismerem, hogy a cár hadseregének veresége ebben a pillanatban egyet jelent a szabadsággal Oroszországban.

Érdekes nyilatkozat. De ha Vandervele és a belga szocialisták tudják, mennyire a szabadság érdeke a cár hadseregének veresége, vajjon miért küzdöttek olyan kétségbeesetten a cár hadseregével — egy vonalban?

HIREK

Kratochwill Károly — ezredes.

Tegnap számunkban már megirtuk, hogy Őfelsége az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül Szentkereszthegyi Kratochwill Károly alezredest, a nagyváradi 4. honvéd gyalogezred parancsnokát a harmadosztályu hadiékítményes vaskoronarenddel tüntette ki.

Most újabb kitüntetéséről számolhatunk be. Amint értesültünk ugyanis, Őfelsége Kratochwill alezredest ezredessé nevezte ki.

Akik ismerik Kratochwill ezredest, azok mind tudták róla, hogy kiváló képzettségű és nagy tudású katona, ki mint ilyen József főherceg gyermekeinek is a nevelője volt.

Annál nagyobb örömmel fogadja mindenki kétszeres kitüntetése hírét, mert ezzel vitéz honvédeink élén küzdő kiváló katonát ért a méltó megjutalmazás. Ami fiaink vezérét.

Csak sást nemzenek a sasok.

Az olasz harctérről egy verset kaptunk. A csaták tűzében is derekasan helyt álló vezérek jó példája lelkesítőleg hat a legénységre is.

Dicső 4 es honvédeink, — a mi fiaink, — kik a nagy háboruban oly fényesen, oly derekasan megállták a helyüket, versben örökítik meg hős vezérük ragyogó példáját.

Ime a vers:

Csatáink emlékéből.

Bornas az ég köröskörül
Barna füstfelhőkkel tele
Ágyudörgés nagy földrengés
Dul a harcok orkán szele.

Hull a gránát, ver a srappell,
Minden lépten, minden nyomon,
Süvöltöző golyózapor
Pusztítva ront a frontokon.

Előttünk az ellenségnek
Miliónyi sokasága;
Velünk meg a bátorság van
S harcfiainknak bálványa.

Ki ott jár a tüzfelhőkben
Előttünk, — vitéz vezérünk.
Élet-halált megvetően
Dicsően küzd együtt velünk.

Harcaink pusztító tűzét
Az ellenség alig állja:
Vaszekben a négyesek
Olasz-vérő buzogánya.

Elleneink mozdulatát
Sas szemekkel mérlegeli;
Körültéknél, parancsot oszt
S a «hős» olaszt ellincseli.

Ósi dicsőségünk egén
Ragyogtak ilyen csillagok;
Igaz az a régi mondás:
«Csak sást nemzenek a sasok.» —

Nagy Kratochwill vezérelj! tovább
Világcsaták hős bajnoka
Vezesd dicső harcainkat
S úgy pusztul az olasz hada . . .

Harevonal, 1915 aug. hó. Év.

* A miniszterelnök Bécsben.

Bécsből jelentik: Tisza István miniszterelnök ideérkezett.

* **Személyi hír.** Dr. Radu Demeter görög katolikus püspök több napi távollét után tegnap haza érkezett és megjelent a Vörös Kereszt lövészárk-ünnepségen.

* **Vaszary Kolos nagybeteg.** Balatonfüredről jelentik: Magyarország lemondott hercegprimása, Vaszary Kolos súlyos betegen fekszik balatonfüredi nyaralójában. Az agg főpap négy nappal ezelőtt betegedett meg: hörghurut jelei mutatkoztak rajta lázzal, erős nyálkakilással. Dr. Schmidt Ferenc balatonfüredi főorvos feltétlen nyugalmat rendelt. A gondos ápolás ellenére, a melyben Vaszary Kolos részesül, sem javult állapota: vasárnap *tüdőgyulladás* lépett fel, a láz egyre fokozódott, sőt tegnap 39 foknál is magasabbra szökött. A láz következtében Vaszary Kolos az északa eszméletét is elvesztette és környezetéhez tartozó régi kedvelt embereit sem ismerte fel. Közvetlen veszedelem ugyan nincs, de a nagybeteg állapota aggodalmat keltő.

* **Személyi változások az egyházmegyében.** A tegnap történt szentelésekkel kapcsolatban megyéspüspök ur Öccellentiája a következő személyi rendelkezéseket tette: dr. Géczy József Szent József-intézeti II. prefektust a papnevelő intézetbe a hadiszolgálatban levő dr. Ferdényi Kálmán távollétéig helyettes prefektussá és tanárrá, helyébe a Szent József-intézetbe pedig Papp Béla karkáplánt rendelte. A karkápláni állomást Peszeky Gergelyvel töltötte be, kinek helyét az endrődi káplánságot Kompassz Árpád ujmisés foglalja el. Debreceni Kálmán Békéscsabára, Ponner Antal Szilágysomlyóra, Palóczy János Békésszentandrásra, Riegel Géza pedig Ujkigyóásra küldetett káplánnak s ez utóbbi helyébe Gyulára báró Apor Vilmos ujmisés küldetett. A szintén ujonnan szentelt Beöthy György váradvelencei segédlelkész lett.

* **Kinevezések a városi fogyasztási hivatalnál.** Rimler Károly polgármester a Cservenka Géza elhunytával a városi fogyasztási adóhivatalnál megüresedett pénztárnoki állásra Deák Károly fogyasztási adóhivatali ellenőrt nevezte ki. Deák Károly már huzamosabb idő óta mint helyettes ellenőr buzgó odaadással és pontossággal működik a városi adóhivatalnál. Kinevezte továbbá a polgármester a fogyasztási adóhivatalhoz ellenőrré Váradi József eddigi eljárt és Kiss Benedek becsüst fogyasztási adóhivatali eljártává.

* **Kitüntetett hős.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Ő felsége Polák Antal 70. gyalogezredbeli népfelkelő hadnagyot az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért újlag legfelső dicső elismerésével tüntette ki.

* **Balassa Béla vezérkari ezredes.** Balassa Béla vezérkari alezredes, a 39-ik honv. gyalog hadosztály vezérkari főnöke, ki a háboru kezdete óta, megszakítás nélkül a harctéren teljesít kitünő szolgálatot, s ki érdemei elismerésül a hadiékítményes vaskoronarend harmadosztályával, a hadiékítményes katonai érdemkereszttel és a vaskereszttel lett kitüntetve, most soronkívül a vezérkarba ezredessé lett előléptetve. Az új ezredest, akit még abból az időből sokan ismernek Nagyváradon, mikor a nagyváradi hadapródiskola tanára volt, — család kötelek is fűzik Nagyváradhoz; ugyanis felesége váradi leány, — Sebestyén Lajos városi törvényhatósági tagnak unokája.

* **Eljegyzés.** Teleky Leó eljegyezte Szoták Teréz kisasszonyt.

* **Előléptetett tiszték.** A király Tolesvai Nagy Gábort, a magyar kir. esendőség főfelügyelőjét altábornagygyá, Samarjai Leölkey Sándor volt nagyváradi, jelenleg 13. honvéd gyalogezredbeli századost és Vekerdi Olasz Odón 3. honvéd huszárezredbeli századost őrnagyokká léptette elő.

* **A hős zászlós temetése.** Mint említettük, Kovács Géza zászlóst, Kovács János igazgató tanító fiának hazaszállított holttestét ma, augusztus 25. én délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra. A temetés nem a csapatkórházból, mint a gyászjelentés írja, hanem az olasz temető hullaházából megy végbe. A derék városi tisztviselő koporsójára Nagyvárad városa is koszorút helyezett.

* **Utolsó nap a lövészárkban.** A tegnapi nappal végleg lezáródott a nagy-sikerű lövészárk-ünnepély, amely hosszú ideig emlékezetes lesz a nagyváradi és biharmegyei közönség előtt. Tegnap a záró-ünnepély Nagyváradfalva és Biharfalva javára lett rendezve s tekintve az érdeklődők nagy számát, bizonyára szép összeggel járult hozzá a nemes célhoz. Kiváló pontja volt az ünnepélynek a lövészárkok fölrobantása, amelynek megtekintésére megjelent Radu Demeter gör. katb. püspök is s számos más előkelőség. A robbantási műveletek délután 6 órakor vették kezdetüket s késő estig tartottak. Nagyszerű látvány volt, mikor a hatalmas explózió következtében a sűrű, bodros füst gomolygással együtt levegőbe repült a fekete, porrázúzó földtömeg; aztán ködszerűen zápor módjára visszahullott, míg a szürkés fehérré vált füstgomolyag lassan-lassan szétterpeszkedve tovább szállott a magasba, aztán ködszerűen leereszkedett a föld színére s csendesen libegve elszórt a messzeségbe. Közben a közönség a konfetti-csatát kereste fel, amely az eddigieknél sokkal hevesebben dult, több lévén hozzá a „munició” is. Másik rész a bűvészelőadásban gyönyörködött. Az esti sötétségben rakéták is röpködtek a légből s a közönség csak nagy sokára, késő este távozott el, most már végleg a lövészárk területéről.

* **Halálozás.** Szigethy Györfly László birtokos Derecskén e hó 22. én elhunyt. — Holttestét Nagyváradra szállítják és itten ma, augusztus hó 25. én délelőtt 9 órakor az

olaszi plebánia templomában tartandó gyászszentmise után a Ruikovszky temetőben levő családi sírhelyen helyezik örök nyugalomra.

*** Utazás a lipcsei vásárra.** Az érdekeltek tudomására adjuk, hogy a királyi belügyminiszterium a lipcsei őszi „Mina-Vásár”-nak Magyarországból látogatóira vonatkozólag megállapította, hogy a magyarországi illetőségű látogatóknak csupán a f. évi augusztus hó 25 től, szept. hó 10 ig rendes utlevélén kívül az illetékes kereskedelmi és iparkamara külön igazolványára van szüksége és így a diplomáciai, vagy konzuli láttamozása az utlevélnek elmaradhat. Ugyancsak közöljük, hogy a lipczi kamara kieszközölte a német szövetségi államok vonalán a vásárlátogatók a II. és III. kocsiosztályban félárón utazhatnak, valamint a vásárról Leipzigból az elküldési helyre a vásári áru visszaszállítása díjmentesen történhessék. További kedvezményeként felemlíthető, hogy a „A Handeshof és „Kaufhaus”-ban 50 százalékos engedményt élveznek a kiállítók. Végül közöljük, hogy a lipczi Hotelekben és Pensiókban a normál szobaárak a kiállítás alatt is megmaradnak. Nagyvárad, 1915. augusztus hó 23-án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Dr. Moskovits József s. k., elnök. Dr. Sarkadi Lajos s. k. titkár.

*** Csak egy anya tudja** mennyi gondot okoz egy gyermek táplálása, amikor a legeslegjobb táplálószer, az anyatej hiányzik vagy kevés. Milyen sokszor gyötrődik az anya amiatt, hogy nem tud mit adni gyermekének. Am ezért a gondos anya nem bocsátkozik kísérletezésekbe, hanem csak kipróbált, megbízható tápszerhez folyamodik, ez nem lehet más, csak a Nestlé gyermekliszt, amely már pár nap multán érzéketi kitűnő hatását. — Egy igen tanulságos könyv jelent meg a Nestlé liszt használatáról és úgy ezt a könyvet, valamint egy próbadozozást Nestlé-lisztet ingyen és bérmentve küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 38. e.

*** Pályázat katonaruhák szállítására.** A kir. honvéd központi ruhatár 7616 gt.—1915. számú hirdetménye alapján közöljük az érdekeltekkel, hogy a m. kir. központi ruhatár parancsnoksága tábori szürke szövetek és pedig: zubbony, köpeny, köpenybélés és nadrághoz, valamint gyapjú kapeák korlátlan mennyiségének szállítására bármely időben benyújtható ajánlatra pályázatot hirdet. A pályázat feltételei a kamarai irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1915. augusztus hó 23-án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: dr. Moskovits József s. k., elnök. Dr. Sarkadi Lajos, s. k. titkár.

*** Megvételeire keresek** egy jó karban lévő Viktória típusu egy, esetleg két lovas kocsit. Megfelelő volna más típus is. Ajánlatokat a Tiszántul szerkesztőségébe kérek.

x Szepiő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely letünteti a ránczokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13—02.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est mesélni kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád, Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olesóárban. Hár különlegességek.

x Négy szoba és előszobából álló lakás, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bómer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél. Szent János-utca 3. szám.

*** Kolera ellen.** Fertőtlenítő anyagok ugymint Creolin, Carbolsav, Carbol por Lysoform Kali szappan stb. Legolcsóbban beszerezhető Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut.

CIPÓ
 újdonságaim megérkeztek!
Reichard Dezső
 Rákóczi-ut. Orsolyazárda épület.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Aszódinál** a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovicska pálinkát szardíniát, leveskockát, húskonzerveket, sajtot, lipci-turót, szalámit, kaviárt, hűtő- és üdítőcukorkákat, gyengélkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépnek, hol a hus drága, ajánlok friss sóheringet nagyban is, raktaon befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mandula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szagó, kakaó, zabliszt, rizsleiszt, burgonyaliszt, tápó, egyidejűleg ajánlom Aszódi féle reklám kész darált kávémat, negyedikül 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

x Mindennemű molyirtó szerkek és fertőtlenítő cikkeik legolcsóbban beszerezhetőek, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

*** Dusafalva község** határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x Kiadó lakások. Ősi-tér 14. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzemhelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás kiadó. értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

*** Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 2. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbanknál.

IRODÁLOM

Az Élet szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) augusztus 22-i száma a következő gazdag és bő tartalommal jelent meg: Kulturánk válsága. Andor József. — Freskók a magyar Pantheonon. (Költemény.) Harsányi Lajos. — Tűzek. (Elbeszélés.) Jancsó Ilona. — Sivatagban, őserdőben... (Regény) Sierkiewicz-Bányai. — Asszonyok Torókné Kovács Hermin. — Kultura — Hétről hétre. —

Szerkesztői üzenetek. Ezenkívül egész sokaságát közli az érdekes és aktualis képeknek. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15-c. Előfizetési ár félévre 10 korona. Mutatvány-számot készséggel küld a kiadóhivatal.

A Vasárnapi Ujság augusztus 22-i száma újabb képeket közöl csapatok oroszországi diadalmas előnyomulásáról, Varsó városáról, rendkívül érdekes felvételeket az isonói harteréről, a trónörökös és neje budapesti és esztergomi látogatásairól. Szépirodalmi olvasmányok: Laczko Géza és Straug Andrásh regénye történelmi korráj a trolik 1526-iki olaszországi hadjáratairól stb. Egyéb közlemények: Széll Kálmán arcképe és érdekes nekrológja s a rendes heti rovatok: a háboru napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálozás stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület Egyetem utca 4).

Uj Idők. A nyolevanöt éves király, dicő uralkodónk I. Ferenc József művészi kivitelű fényképét közli az Uj Idők e heti számának borítékán. — A szövetségéből megemlítjük Nagy Endre elbeszélést, melynek címe Te is szenvedsz fiam. Cholnoky Jenő egyetemi tanár A rokitói mocsarakról ír cikket. Náday Pál pedig Gyermekrajzok és háborus vallomások címmel közöl tanulmányt. Gábor Andor regénye Egy untaughich noteszából, Krudy Gyula novellája, Lampérth Géza, Vértessy Gyula és Szabó Sándor versei, Pillanatfelvételek rovata tartják meg a legújabb számát. A képek közül igen érdekes a trónörökös látogatásáról készült képsorozat. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy ut 16, az előfizetési ár negyedévre öt korona.

TANÜGY

Beiratások

Az olaszii közs polg leányiskolában.

Szept. 1 én d. e. 8—12 ig I. oszt. tanulók beírása. Szept. 2 én d. e. 8—12 ig II. oszt. tanulók beírása. Szept. 3 án délelőtt 8—12 ig III. oszt. tanulók beírása. Szept. 4-én d. e. 8—12 ig IV. tanulók beírása. Első osztályba olyan 10 éves és 12 évesnél nem idősebb tanulók nyerne felvételt, kik 4 elemi osztályt sikerrel végeztek, kik erről szóó iskolai bizonyítványukat születési anyakönyvi kivonatot és (12 évesek) újraoltási bizonyítványt mutatnak be. Tandij egész évre 20 K, félévre 10 K. Beírású és nyuldíjilleték 10 K, melyet a tandijmentesek is tartoznak lefizetni. Tandijmentességért előzőleg szegénységi bizonyítvánnyal kell folyamodni.

A pótló-javító- és különbözeti vizsgálatokat aug. 31 én, d. e. 8—12 ig tartják Uri-utca 58. sz. a. a városi elemi fiúiskola épületében. Ugyanott a beiratásokat is.

Özv. dr. Személy Kálmáné,
igazgató.

Az újvárosi községi polgári leányiskolában

a tanítás az új tanévben az iskola saját helyiségében (Teleky utca 13. sz.) lesz d. e. 8—1-ig. Ugyanitt lesznek a beiratások. — Továbbá a pótló, javító és különbözeti vizsgálatok is következő sorrendben: Augusztus 31-én d. e. 8 órától a javító, pótló- és különbözeti vizsgák. Szeptember 1 én 8—11 ig I. oszt. beírása. 2 án 8—11 ig II. oszt. beírása. 3 án 8—11-ig III. oszt. beírása. 4 én 8—11-ig IV. oszt. beírása. 6 án a tanév

megnyitása. A beiratáshoz szükséges okmányok: 1. Iskolai bizonyítvány. 2. Akik még nem jártak ebbe az iskolába, azoknak születési anyakönyvi kivonat. 3. A 12 éveseknek újraoltási bizonyítvány. 4. A tandíjmentességet kérőknek szegénységi bizonyítvány. A beiratásnál a tanulók kötelesek szülőik, vagy helyettesük kíséretében megjelenni. — Tandíj egész évre 20 K, beiratási díj 9 K. Segítő Egyesületi tagsági díj 1.80 K, Önképzőköri tagsági díj 2 K. A beiratási díj szegénységi bizonyítvány mellett sem engedhető el. Nagyvárad, 1915 augusztus 21. Beleznay Antalné, igazgató.

Legújabb táviratok.

Pánik Novogeorgievszkben.

Budapest, augusztus 24. (Saj. tud.) **Krakkóból jelentik, hogy az oroszok Novogeorgievszkben a Visztulán élelemmel megrakott hajókat petróleummal leöntötték és felgyújtották, juhnyájukat pedig a Visztulába kergették**

Az orosz hadsereget kettévágták.

Budapest, aug. 24. (Saját tud.) **A Budapesti Hírlapnak jelentik a sajtóhadiszállásról, hogy Puchalló hadserege a breszt litovszk környéki vasútvonalnál kettévágta az orosz hadsereget. A Breszt-Litovszkbeli kiágazó négy fontos vasúti csomópont birtokunkba jutott. Puchalló északfelől, Mackensen délnyugatról tör Breszt Litovszk felé.**

Olasz csapatszallítások Kisászóiába.

Budapest, aug. 24. (Saját tud.) **Az olaszok Brindisiben kihirdették a statáriumot. Hetenötezer katonát szállítanak valószínűleg Kisászóiába a szmirnai erődök ellen.**

Holland vélemény az orosz hadseregről.

Budapest, augusztus 24. (Saj. tud.) A Kölnische Zeitungban Vonder Goes holland tábornok azt írja, hogy véleménye szerint az orosz hadseregek teljesen feloszlóban vannak és Breszt Litovsk eleste csak napok kérdése.

Tanácskozik az antant.

Budapest, aug. 24. (Saját. tud.) Koppenhágából jelentik, hogy az angol és belga királyok Poincaré köztársasági elnök, Joffre és French tábornokok Chantilibe érkeztek és hosszabb haditanácsot tartottak.

30.000 katonát összpontosítottak Szaloniki körül.

Szaloniki, augusztus 24. A „Journal de Salonique” jelenti: Szaloniki környékén, a küszöbön álló komoly eseményekre való tekintettel, felállították a sátorláborokat és a város közelében mintegy 30.000 főnyi katonaságot összpontosítottak. Ez azt igazolja, hogy a görög kormány minden eshetőségre készen akar állni az antanttal szemben.

A szerkesztésért felelősen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Biharvármegye alispánjától.

ad. 11349—1915.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a Biharvármegye 1915. évi legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjai névjegyzékének összeállításánál alapul szolgáló adóhivatali kimutatások az 1886. évi XXI. t. cz. 25. §-a értelmében a vármegye székházának I. emeleti 4. számú szobájában 1915. évi augusztus hó 30-án délután 1 óráig bezárólag 8 napi közzemlére kitétetek s ezen idő alatt a jelzett napokon délelőtt 9 órától délután 1 óráig megtekinthetők s esetleges felszólamlások az igazoló választmánynak 1915. évi szeptember hó 9-én délelőtt 9 órakor megtartandó üléséig hozzám írásban beadhatók.

Együttal azokat akik az 1886. évi XXI. t. cz. 26. §-a alapján egyes állami adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni, figyelmeztetem, hogy ezen igényüket a fentebb idézett idő alatt az alispáni hivatalnál, vagy pedig az igazoló választmánynak a fentebb jelzett napon és időben a vármegye székházának kistermében megtartandó ülésén szóval vagy írásban jelentsék be és jogosultságukat megfelelően igazolják.

Nagyvárad, 1915 augusztus 21.
Fráter Barnabás
alispán.

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más események is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításból ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok szokot a postai árumintákat és esomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines tűzszerszámokat, (megöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyűlékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat képrőbák útján ellenőrzik, míg a esomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezzük a esomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, **kihágást követ el** s ezen felül a tiltott tartalom küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5-én.

Görö Armin,
rendőrfőkapitány.

KIADÓ LAKÁS

Hegyre nyíló kerttel és három nagy szoba és nagy konyha stb. mellék helyiségekkel

november 1-re kiadó.

Kálvária-utca 23. Paksyók.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

15942—1915. szám.

Hirdetmény.

Felbivem Nagyvárad város területén tartózkodó azon hadbavonult katonák feleségeit, akiknek férjük elhalt, s özvegyi nyugdíj folyosítása végett még nem jelentkeztek, hogy hivatalomban (katonai ügyosztály II. em. 33. sz. ajtó) saját érdekükben mielőbb jelenjenek meg s hozzáuk magukkal a házassági anyakönyvi kivonatot, gyermekeik születési és anyakönyvi kivonatait, s férjük elhalálozására vonatkozó hivatalos értesítést.

Nagyvárad, 1915 augusztus hó 18.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

Hirdetmény.

A magyar kir. honvédelmi miniszter ur 171301—1915 számú rendelete alapján közhirre teszem, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur 6. cs. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25. évfordulója alkalmából s annak emlékére, a magyar kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül jelenleg a „József” fiárvaházban egy, az „Erzsébet” leányárvaházban pedig szintén egy hely kerülhet betöltés alá, amely helyekre ezennel pályázat hirdetik. Mindkét árvaházban való felvételre kellőképp igazolandó: a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a magyar kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója, b) a vagyontalanság, c) félárvánál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága, d) hogy az árva 6. életévét már betöltötte és hogy fiú árva a 10 ik, a leány árva pedig a 12 ik életévét még túl nem haladta, e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn át esett, vagy ellene sikertelen beoltatott. Az árva kora és a szülő elhalálozása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közzhatalossággal igazolandó. A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, folyó évi augusztus hó 31-ig a magyar kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur 6. cs. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni. Az alapítványi helyek az 1915—16. tanév folyamán lesznek betöltendőek s a felvétel vagy felvételről az árvák hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni. Nagyvárad, 1915 július hó 31.
Eleméry Ferenc, katonai ügyi tanácsnok.

Nagyvárad fióküzletek :

Kossuth-utca 5. Gyárépület.
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.



Nagyvárad fióküzletek :

Kossuth-utca 5 Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

az őszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR R. T.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városában.

18721—915 rkp. szám.

Hirdetmény.

Egyes pamutanyagok készleteinek bejelentése, valamint elidegenítésüknek és feldolgozásuknak korlátozása tárgyában.

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatala az 50037—1915 sz. M. E. rendelet alapján fenti anyagok bejelentésére, feldolgozásukra és elidegenítésükre nézve a következőkre hívja fel Nagyvárad város területén lakó érdekeltek figyelmét.

1. Azon pamutanyagok, melyek bejelentésre kötelesek a következő a) a nyers, fehérített vagy világos (halvány) színű egyes v. cérnázott pamutfonalakból, vagy szövött, kötött, vagy kötött szövött pamut kelme hulladékokból tépés vagy más nemű bontás által nyert szálak anyag (péld. müpamut). b) A pamutfonodák, pamutszövőgyáraknak, kötőgyáraknak és konfekció műhelyeknek eladásra vagy iparszerű feldolgozásra szánt következő pamuthulladékaik: fonódai és szövődei fonalhulladékok, fésűkő, kártoló lécek tisztítási hulladéka, kártdobról lekerülő hulladék, verőszárnyakról lekerülő hulladék, bogácsológép hulladéka és pamutszövet hulladékok.

2. Mindazok, kik az 1. pontban említett anyagoknak feldolgozásával vagy forgalomba hozatalával iparszerűleg foglalkoznak és ilyen anyagokat a magyar szent korona országainak területén készletben vagy őrizetben tartanak, kötelesek készleteiket 3 nap alatt, az augusztus 15-iki állapot szerint azután pedig minden hónap 18-ig bezárólag az illető hónap 15. napján volt állapot szerint a keresk. ministerium ipari és műszaki ügyosztálynak (Budapest II. Lánchíd utca 1—3.) bejelenteni. A bejelentéshez szükséges bejelentő lapokat hozhat egyszerű levélbeli kérdésre fenti helyről. A bejelentő lapok 2 egyező példányban juttatandók ki, s a megküldött boríték felhasználásával postán minden hó hó 18-ig a keresk. ministerium ipari és műszaki ügyosztálya felé megküldeni. Az iparhatóságnak jogában van a bejelentésre kötelezettek készleteit, raktárait felülvizsgálni.

A 1. pont alatt említett bejelentésre kötelezett, anyagokat, vagy ezután hozzá jövő készleteket eladni, bármely módon másnak átengedni, avagy feldolgozni csak a keresk. ministerium ur engedélyével szabad. Az erre vonatkozó kérelmek közvetlenül a keresk. ministerium ipari és műszaki ügyosztálya felé intézendők. Eladhatók vagy feldolgozhatók:

1. Az 1. pont a) alatt felsorolt anyagok. 2. A jelen rendelet életbe lépése után vám külföldről behozott nyersanyagokról vagy fél-

gyártmányokból előállított és az 1. § 1. pontjában említett pamutanyag készletek feltéve, hogy a nyers anyagok, vagy félgyártmányok behozatala, az eredeti szállítási okmányok bemutatásával keresk. ministerium ipari és műszaki osztályánál igazolják. Az ilyen anyagok felett a szabad rendelkezési jogot a keresk. ministerium szabja meg.

Aki ezen rendeletben foglaltakat, be nem tartja az a törvény értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 korona pénzbüntetésre ítéltetik.

Nagyvárad, 1915. augusztus 21-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés nélkül házhoz szállítjuk!

Egyes éjjeli ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.